

යුද්ධය, බොරු හා වාරනය

War, lies and censorship

2018 අප්‍රේල් 13

ඵක්සත් ජනපදය, බ්‍රිතාන්‍යය හා ප්‍රන්සය මැද පෙරදිග කලාපය තුළ රුධිර ස්නානයක් සුදානම් කිරීමේ අවසන් අදියරේ සිටිති. න්‍යෂ්ටික අවිවලින් සන්නද්ධ රුසියාව සමග සාප්පු ගැටුමක් බවට ක්ෂණික ව වර්ධනය විය හැකි සිරියාවට එරෙහි මිලිටරි ආක්‍රමනයක් දියත් කිරීමට අධිරාජ්‍යවාදී බලයන් සුදානම් කරන අතරේ, ගුවන් යානා ප්‍රවාහක යුඑස්එස් හැරී එස්. ටෘමන් නෞකාව නායකත්වය දෙන එක්සත් ජනපද නාවික ප්‍රහාරක හමුදාව පර්සියන් ගල්ෆ් කලාපය වෙතට ගමන් කරමින් සිටින්නේ ගුවන් යානා වෙත බෝම්බ පටවද්දී හා හටකායන් ගමනේ යෙදෙමින් සිටියදී ය.

එහෙත් අධිරාජ්‍යවාදී යුද්ධය ප්‍රවෘත්තිය කරනු ලබන්නේ සොල්දාදුවන් හා මිසයිලවලට වැඩි යමකින්: එනම්, යුද්ධය බලගන්වන්නේ බොරු මගිනි.

පසුගිය මාසයේ එක්සත් ජනපදයේ, බ්‍රිතාන්‍යයේ හා ප්‍රන්සයේ සියලු ම ප්‍රධාන ප්‍රවෘත්ති ද්වාර කාලය ඉක්මවා කටයුතු කරමින් සිටින්නේ, 2003 ඉරාක ආක්‍රමනය සාධාරණීකරනය කිරීමට යොදාගත් "මහජන සංභාරක අවි" පිලිබඳ කතන්දරයට අනුපුරක වන බොරු එකක් පසුපස එකක් වසයෙන් මහජනයාට විකුණමිනි.

නිදහස් මාධ්‍ය පිලිබඳ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සංකල්පය කේන්ද්‍රගත වන්නේ, එය වනාහි, දේශපාලන සංස්ථාපිතයේ කියාපෑම්වලින් ස්වාධීන හා ඒවා කෙරෙහි සංශයවාදී වන රනියා "හතරවන රාජ්‍ය අංගයක්" වන දෙයක් යන්න වටා ය. එහෙත් උන්මාදනීය යුද උන රෝගය තුළ ජනමාධ්‍යවේදය හා රාජ්‍ය ප්‍රවාරනය අතර වෙනස මකා දමා තිබේ.

ජනමාධ්‍යවේදය ප්‍රශ්න කිරීමේ හා ගවේෂනය කිරීමේ මාවන් සොයද්දී ප්‍රවාරනය උත්සාහ දරන්නේ උද්වේගකරනය, සරලකරනය හා අවුලවාලීම සඳහා ය. ජනමාධ්‍යවේදය සෑම කියාපෑමක් ම සැකයෙන් දැකිද්දී ප්‍රවාරනය ආන්ඩුවේ ප්‍රකාශයන් අනුල්ලංඝනීය ලෙසත් අන් සෑම දෙයක් ම බොරු ලෙසත් සලකයි.

බ්‍රිතාන්‍ය භූමියේ දී හිටපු ද්විත්ව ඒජන්ත සර්ජි ස්ක්‍රිපාල්ට රුසියාව විසින් වස දීමට උත්සාහ දැරුවේ යයි ඔවුන් කියන දෙය කෙරෙහි මාධ්‍යයන් පසු ගිය මාසයේ කෝපයෙන් යුතු ව මොරදුන්නේ ය. එක් දිනක

නිශ්චිත භාවයෙන් යුතු ව මාධ්‍යයන් කියා සිටියේ "ස්ක්‍රිපාල්ගේ බිඑම්බ්බ්ලිව් රටයේ කුඩා විවරයන් තුලින් වස සංසරනය වී" ඇති බව ය. එවැනි ම නිශ්චිත භාවයකින් යුතු ව තවත් දිනක එම මාධ්‍ය ද්වාරයන් ම "මාරාන්තික වස ස්නායුවලට ඇතුල් කරන ඒජන්ත නොවිවොක් සැල්ස්බර්ග් සර්ජි ස්ක්‍රිපාල්ගේ නිවසේ දොරටුවේ යතුරු තහඩුවේ රඳවනු ලැබ තිබුණු" බව ප්‍රකාශ කලේ ය. වෙනස් කල කතන්දරය ගවේෂනය කිරීමට කිසිදු උත්සාහයක් නොදැරැහි.

වස දීම පිටුපස රුසියාව සිටීම ගැන බ්‍රිතාන්‍යයේ පෝටන්

ඩවුන් රසායනික අවි රසායනාගාරයට "නිශ්චිත ව ම ඒකාන්ත" යයි එක්සත් රාජධානියේ විදේශ ඇමති බෝරිස් ජොන්සන් ප්‍රකාශ කල විට ඔහුගේ ප්‍රකාශයටත් පසුව එක්සත් ජනපදයෙන් හා වෙනත් රටවලින් රුසියානු රාජ්‍යතාන්ත්‍රිකයන් නෙරපීම ගැනත් එක්සත් ජනපදයේ මාධ්‍යයන් හුරේ දැමී ය. එහෙත් එම රසායනාගාරයෙන් ම ඔහු කියූ දෙය සත්‍යය නො වන බව එකඟෙලා කී විට හා ලෝකයේ වඩාත් ම මාරාන්තික වස වර්ගයකින් ස්ක්‍රිපාල්වරු අපහසුවෙන් ප්‍රකෘතිමත් භාවය ලැබූ විට කතාව සරල ව වල දැමූ මාධ්‍යයන් ඊ ලග බොරුව ගෙහිම කරා සේන්ද්‍ර විය.

පෝටන් ඩවුන් රසායනාගාරය ජොන්සන් ව ප්‍රසිද්ධියේ විසංවාදනය කරමින් ස්ක්‍රිපාල් කතන්දරය පුපුරවා හැරීමෙන් යන්නම් දින දෙකකට පසුව, සිරියානු ආන්ඩුව රසායනික අවි ප්‍රහාරයක් එල්ල කර දුසිම් ගනනක් මරා දමා තිබුණු බවට එක්සත් ජනපද පිටුබලය ලබන සටන්කාමීන් කියූ දෙය තහවුරු කිරීමට සීඅයිපී පිටුබලය සහිත වයිට් හෙල්මට්ස් නම් ප්‍රවාරක ආයතනයක් ඇවිද ගත නො හැකි ව හාමින් හා වතුරෙන් නාවමින් සිටින ලමුන්ගේ ජායාරූප නිකුත් කලේ ය. පුවත්පත්වල මුල් පිටුවේ දින ගනනාවක් පුරා අලවා තිබුණු මෙම ජායාරූප ප්‍රවෘත්ති විකාශයන් තුලට බද්ධ කරනු ලැබිනි.

මෙම ප්‍රහාරය සිදු වූයේ එක්සත් ජනපද හටයන් සිරියාවෙන් ආපසු කැඳවන බවට ඉඟි කරමින් ටුම්ප් කල ප්‍රකාශයකින් සහියකට පසුව විම, වඩාත් පහසුදායක විය. එක්සත් ජනපද මාධ්‍ය කෝපයෙන් යුතු ව ටුම්ප්ගේ ප්‍රකාශයට එරෙහි ව මොරදුන් අතර *වොෂින්ටන් පෝස්ට්* පත්‍රය එක්සත් ජනපදය ඉවත්වීම මගින් ඔබාමා-වර්ගයේ හිඩැසක් නිර්මානය වන අතර එය ඉරානය, හෙස්බුල්ලාවරැන් හා "රුසියාව" විසින් පුරවනු ඇතැයි ප්‍රකාශ කලේය. ඒ සිරියාව තුළ රසායනික අවි ප්‍රහාරය සිදුවූයේ යයි කියන දිනට පෙර දිනේ ය.

ඊ ලග දිනය වන විට කතන්දරය සම්පූර්නයෙන් වෙනස් කර තිබුනි. රුසියානු හා ඉරානීය "බලපෑම" හා "ඇමරිකානු අවශ්‍යතා" සුරක්ෂිත කරගැනීම පිලිබඳ සියලු කතා අතීතයට යැවුනි. එතැන් පටන් එක්සත් ජනපදයේ එකම ඉලක්කය වූයේ, ටුම්ප් මත් කියූ ආකාරයට "නිරිසන් අසාද්ගෙන්" ලමුන් ආරක්ෂා කරගැනීම යි. සියලු ප්‍රවෘත්ති ද්වාරයන් කුදු මහත් නිශ්චිත බවින් යුතු ව කියා සිටියේ අසාද් ආන්ඩුව රසායනික අවි ප්‍රහාරයක් සිදුකර ඇති බව යි.

මෙම කියාපෑම සම්බන්ධ ව සාක්ෂි ඉදිරිපත් කිරීමේ හෝ මේ වර්ගයේ පැරනි කියාපෑම් පසුව ප්‍රතික්ෂේප වීමේ වැදගත් මඟ නැත. බොරුව එහි බලපෑම ඇති කල අතර එක්සත් ජනපදය, බ්‍රිතාන්‍යය හා ප්‍රන්සය දැන් සිටින්නේ යුද මාවතේ ය.

දැන් මාධ්‍ය යුදකාමීන්ගේ ඉලක්කය වන්නේ හැකි උපරිම විනාශයක් සිදුවන බව තහවුරු කරගැනීම යි. "රසායනික අවි භාවිතා කිරීමට එරෙහි ව ජාත්‍යන්තර සම්මුතියක් ඇති කරගැනීම ගැන අප බරපතල ලෙස සිතන්නේ

නම්, එම සම්මුතිය කඩකරන්නන්ට එරෙහි දඬුවම ද දැඩි විය යුතු" යයි ප්‍රකාශ කළ නිව් යෝක් ටයිම්ස් නිරුලපි රචක බ්‍රොට් ස්ට්‍රිවන්ස්, සිරියානු ජනාධිපති අසාද් මරා දැමීම සඳහා "ශීර්ෂ ජේදන ප්‍රභාරයක්" දියත් කරන ලෙස ආයාචනා කළේ ය. ස්ට්‍රිවන් ඔහු කියන දේ සාර්ථක කරගත හොත් ඉරාක ජනාධිපති සදාම් හුසේන් හා ලිබියා නායක මුවම්මර් ගඩාෆිගේ හිස් අසලින් අසාද්ගේ හිස ධවල මන්දිරයේ ප්‍රාවරනයට තබා ඇත ගැසෙනු ඇත.

දුර්වල රටකට එරෙහි ව එක්සත් ජනපදය දියත් කරන සෑම කොල්ලකාරී යුද්ධයක් ම සාධාරණීකරනය කරනු ලැබ ඇත්තේ ව්‍යාජ නිමිත්තක් යටතේ ය. 1846 මෙක්සිකානු යුද්ධය ආරම්භ කරන ලද්දේ මෙක්සිකෝව "අපේ භූමිය ආක්‍රමනය කර ඇමරිකානු භූමියේ දී ඇමරිකානු ලේ හැල" බවට ජනාධිපති පෝක් කල ව්‍යාජ ප්‍රකාශය සමගිනි. පිලිපීනය ලේවැකි ලෙස අල්ලාගත් ස්පාඤ්ඤ-ඇමරිකානු යුද්ධයට පොලඹවන ලද්දේ හියර්ස්ට් මාධ්‍ය ආයතනයේ "කහ පැහැති ජනමාධ්‍යවේදය" යයි පෙලපොත්වල අර්ථ දක්වන දෙය විසිනි.

වියට්නාම් යුද්ධය උත්සන්න කිරීම සාධාරණීකරනය කරන ලද්දේ ටොන්කින් බොක්කේ දී උතුරු වියට්නාම්වරුන් විසින් ඇමරිකානු නැවකට පහර දුන්නේ ය යන ව්‍යාජය යොදා ගනිමිනි.

ඇෆ්ගනිස්තාන ආක්‍රමනය සාධාරණීකරනය කරන ලද්දේ මැද පෙරදිග කලාපය තුළ ඇමරිකාවේ සම්පතම සහයා වන සවුදි රාජාන්ඩුවට සම්ප පුද්ගලයන් විසින් දියත් කල 2001 සැප්තැම්බර් 11 ත්‍රස්ත ප්‍රභාර යොදාගනිමින් වන අතර, එම පුද්ගලයන් ගුවන්යානා මෙහෙයවීම් පිලිබඳ පාඩම් ලබා ගනිද්දී හා ඔවුන්ගේ ප්‍රභාරය සැලසුම් කරද්දී එක්සත් ජනපද රහස් තොරතුරු ජ්‍යෙෂ්ඨ විසින් ක්‍රියාකාරී ව අධීක්ෂනය කරනු ලැබී ය. මිලියනයකට වැඩි ජන ජීවිත බිලිගත් 2003 ඉරාක ආක්‍රමනය, එක්සත් ජාතීන් වෙත කොලින් පවල් කියූ බොරු හා එක්සත් රාජධානියේ අගමැති ටෝනි බ්ලෙයාර්ගේ ව්‍යාජ ලේඛන' යොදාගනිමින් සාධාරණීකරනය කරන ලදී.

එහෙත් මහා බොරුව මත විදෙස් පිලිවෙත පවත්වාගෙන යාමේ මූලික ප්‍රශ්නය වන්නේ ඒබ්‍රහම් ලින්කන්ට ආරෝපනය කෙරෙන පැරනි ආප්ත වාක්‍යය යි: "ඔබට හැමදෙනා ම ටික කලකටත් ටිකදෙනෙක් හැමදාමත් රැවටිය හැකි වුවත් හැමදෙනා ම හැමදා රැවටිය නො හැක."

සිරියාව තුළ නැටෝවේ යුද ධාවනයට මහජන සහයෝගයක් නැත. පාර්ලිමේන්තුව තුළ ජන්ද විමසීමක් වැලැක්වීමට තමන් උත්සුක බව අගමැතිනි තෙරේසා මේ සඳහන් කරන බ්‍රිතාන්‍යය තුළ සිරියාවට එරෙහි මිසයිල ප්‍රභාරයකට සහයෝගය දෙන්නේ ජනගහනයෙන් සියයට 22ක් පමණක් වන අතර, ජනගහනයෙන් හතරෙන් තුන් පංගුවක් ම එයට එක්කෝ විරුද්ධ වෙයි, නැතහොත් අදහසක් පල නො කරයි. එක්සත් ජනපදය තුළ මාධ්‍ය එවැනි මත විමසීමක් සිදුකිරීමට නිර්භය නම් එම රට තුළ ද ගනන් හිලවූ බ්‍රිතාන්‍යයට සමාන වනු ඇත.

කොල්ලකාරී යුද්ධ සාධාරණීකරනය කිරීම සඳහා වසර ගනනක් තිස්සේ විලිලප්පා රහිත බොරු කියා ඇති ප්‍රධාන ධාරාවේ මාධ්‍යයන් මහජන සහයෝගය අහිමි කරගෙන ඇත. මොන්මවුන් විශ්ව විද්‍යාලය මෑතක දී කල මත විමසුමකට අනුව "ඇමරිකානුවන් හතර දෙනෙකුගෙන් තුන්දෙනෙකුට වැඩි පිරිසක් ප්‍රධාන සාම්ප්‍රදායික රූපවාහිනී හා පුවත්පත් මාධ්‍ය ද්වාරයන් 'ව්‍යාජ ප්‍රවෘත්ති' වාර්තා කරන බව විශ්වාස කරති."

ඉරාක ආක්‍රමනය මධ්‍යයේ ප්‍රධාන ධාරාවේ ප්‍රවෘත්ති ද්වාරයන් අපකීර්තියට පත්වීම, දේශපාලන මතවලින් අන්තර්ජාලය හා සමාජ මාධ්‍ය පැනනැගීම හරහා ජනගහනයට තිබෙන ප්‍රවෘත්ති ද්වාරයන් විවිධාංගී කරනය විමේත් පුපුරායාමක් සමග අතින්ග ගෙන ඇත. නිව් යෝක් ටයිම්ස් විසින් පොම්ප කරනු ලැබෙන ප්‍රචාරනයට ප්‍රතිවිරුද්ධයක් ලෙස පුලිට්සර් සම්මානලාභී වාර්තාකාර සෙයිමර් හර්ෂ් වැනි සැබෑ ජනමාධ්‍යවේදීන්, මිලියන ගනන් ජනයාට අන්තර්ජාලය මත ප්‍රවේශ විය හැකි ලිපි හරහා පූර්ව විෂවාසු ප්‍රභාර ගැන එක්සත් ජනපද මාධ්‍යයන් මගින් කල කියාපෑම් හෙලිදරවු කර ඇත.

පසුගිය වසර එකහමාර තිස්සේ "ව්‍යාජ ප්‍රවෘත්ති" යයි කියන දේ අවුරාලීම සඳහා එක්සත් ජනපදයේ මාධ්‍යවලට පවතින උත්මාදයට හේතුව මෙයයි. රාජ්‍ය වාරනය ක්‍රියාත්මක කිරීම හරහා නිව් යෝක් ටයිම්ස් හා වොෂින්ටන් පෝස්ට් පුවත්පත් තනනන්නේ දේශපාලන කතිකාව මත ඔවුන්ට තිබුණු ඒකාධිකාරය යලි අත්පත් කරගැනීමට යි.

ඔබාමා පරිපාලනයේ හිටපු නිලධාරීන් සමන්තා පවර් පසුගිය වසරේ සඳහන් කල පරිදි: "සීතල යුද සමය තුළ බොහෝ ඇමරිකානුවන්ට ප්‍රවෘත්ති හා තොරතුරු ලැබුනේ මැදිහත්කාර වේදිකාවන්ගෙනි. මාධ්‍යයන් තුළ පල වූ දේවල් මත වෘත්තීය මුරකරුවන් ලෙස සේවය කල වාර්තාකරුවන් හා කර්තෘවරුන් අත සම්පූර්ණයෙන් ම පාහේ පාලනය තිබුනි." මාධ්‍ය ප්‍රචාරකයන් ආපසු යාමට උත්සාහ දරන්නේ, බටහිර ආන්ඩුවලට හා ප්‍රධාන මාධ්‍යයන් තුළ සිටි ඒවායේ ප්‍රශස්තිකරුවන්ට විපාක නො විඳ සාන්ත දාන්ත ලෙස බොරු කීමට හැකි වූ මෙම ස්වර්ණමය අතීතයට යි.

ඩිමොක්‍රටිකයන්, ප්‍රධාන මාධ්‍ය ද්වාරයන් හා සිලිකන් නිම්නයේ ඔවුන්ගේ "හවුල්කරුවන්" විසින් දියත් කරනු ලබන අන්තර්ජාලය වාරනය සඳහා වන උද්ඝෝෂනයේ ඉලක්කය හරියට ම මෙය යි. ගුගල් සෙවුම් යන්ත්‍රය විසින් එහි සෙවුම් ප්‍රතිඵල මෙහෙයවීම හරහා අන්තර්ජාලය වාරනය කිරීමට දරන උත්සාහයන් ලෝක සමාජවාදී වෙබ් අඩවිය විසින් හෙලිදරවු කල පසුගිය ජූලි මාසයේ පටන් අන්තර්ජාලය වාරනය සඳහා වන උද්ඝෝෂනය තියුණු ලෙස ඉහල දමා ඇත්තේ කම්කරු පන්තියේ අරගල මෙන්ම සංගත හා මූල්‍ය ප්‍රභූතත්වයේ පිලිවෙත්වලට විරුද්ධත්වය වර්ධනය වෙද්දී ය.

"ව්‍යාජ ප්‍රවෘත්ති" ප්‍රචාරය විම බාධනය කිරීම සඳහා ලෝකයේ විශාලතම සමාජ මාධ්‍ය ජාලයේ සෑම අන්තර්ගතයක් ම 'ඇගයීමට ලක්කර මුරකිරීමට' කෘතීම බුද්ධියේ බලය හරහා මුහුණපොත සමාගම කරන සැලසුම්, එහි ප්‍රධාන විධායක නිලධාරී මාක් සකර්බර්ග් කොංග්‍රසය ඉදිරියේ සාක්ෂි දෙමින් අප්‍රේල් 10 හා 11 දිනවල ප්‍රකාශ කළේ ය. විරුද්ධ පාර්ශ්වය පලකිරීම් වලට එලඹීම සීමා කිරීමට හෝ ඒවා මූලුමනින් ම වසා දැමීමට පියවරයන් ගනු ලැබේ.

වාරන උද්ඝෝෂනයේ සැබෑ ඉලක්කය වන්නේ ව්‍යාජ ප්‍රවෘත්ති' නො ව වොෂින්ටනයේ, ලන්ඩනයේ හා පැරිසියේ යුද උත්මාදීන්ගේ බොරු ඒවායේ ස්වභාවයෙන් ම බන්ධනයට ලක්කරන අව්‍යාජ ජනමාධ්‍යවේදය හා ස්වාධීන වාර්තාකරනය හෙවත් සත්‍ය ප්‍රවෘත්තීන් ය.

ආන්ද්‍රෙ ඩැමොන්